

Dag 1 i Finland

Fingrid Oy

Resans första stopp var på det finländska stamnätsbolaget Fingrid i Helsingfors. Det ägs av finska staten och finländska pensionsbolag. Vi togs emot av Fingrids VD, Asta Sihvonen-Punkka och medarbetare som generöst bjöd oss på lunch och dessutom gav oss en innehållsrik presentation om verksamheten. Liksom i Sverige pågår en våg av elektrifiering i Finland, och ett nytt energilandskap är på väg att växa fram. Detta påverkar såväl nätutveckling som driften av elsystemet. Med den nya reaktorn i Olkiluoto (se nedan) minskar behovet av import. Omställningen i fjärrvärmens i städer innebär att kraftvärmens andel minskar, vilket har skapat nya flöden och en hel del utmaningar i det finska nätet. Avslutningsvis berättade Cecilia Hellner kort om den svenska Elmarknadsutredningens arbete, vars uppdrag knyter an till den nordiska elmarknaden.

Efter besöket hos Fingrid åkte vi gemensam buss till hotellet i centrum och fick egen tid för avslappning, promenader eller shopping. Tidig kväll var det sedan dags för en god middag på den närbelägna restaurangen Elite fint belägen i en halvkällare med rustik inredning.

Dag 2 i Finland

Helsingfors och Rauma

Efter en rejäl frukost var det dags för en bussrundtur i Helsingfors med en oerhört kunnig och intressant Helsingforsguide, Hanna-Leena Halsas.

Helsingfors grundades av Gustav Vasa år 1550. Namnet fick staden p.g.a. att det fanns så många svenskar från Hälsingland som bosatt sig där. Hanna-Leena berättade Finlands- och Helsingfors historia på ett oerhört fängslande sätt under tiden vi körde runt med bussen. Vårt första stopp på turen blev vid det mäktiga Sibeliusmonumentet. Det abstrakta monumentet var väldigt kontroversiellt när det avtäcktes 1967 och konstnären, Eila Hiltunen, fick därför komplettera monumentet med en byst av Sibelius.

Därefter for vi vidare till Uspenskijkatedralen, som är Västeuropas största ryskortodoxa kyrka. Finland, som under nära 700 år var svenskt, hamnade år 1809 under ryskt styre. Trots det ryska styret fick finnarna sköta sig i stort sett själva, men Rysslands Tsar Alexander II ansåg dock att det behövdes en ståtlig katedral högt uppe på Skatuddsbergets klippor. Katedralen togs i bruk 1868 och är en av de mest besökta sevärdheterna i Helsingfors. Minst lika ståtlig inuti som imponerande utifrån.

Under hela vår bussfärd berättade vår entusiasmerande guide om Finlands historia, finsk kultur och det finska kynnet. Det sistnämnda karaktäriseras av tillit, tillit till myndigheter, politiker, regering, statsminister, president osv.

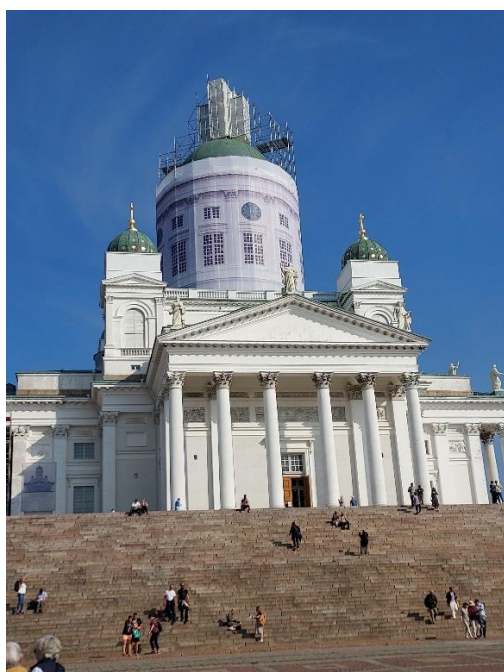
Nästa stopp blev Senatstorget med den imponerande domkyrkan. Här ligger universitetsbyggnader, statsministerns bostad mm. Inte långt ifrån ligger även presidentpalatset och svenska ambassaden. Strax intill ligger även hamnområdet med salutorget och saluhallen som flera av oss passade på att besöka innan det var dags att fara vidare till en av de mest spektakulära allmänna basturna i Finland, Löyly. På vägen till Löyly såg vi Sveaborg ute i hamninloppet. Sveaborg, befästnings- och försvarsanläggningen, som byggdes av svenskarna och färdigställdes av Gustaf den III.

Bastun Löyly ligger vackert beläget vid havet i ett tidigare industriområde. I den fantastiska träbyggnaden finns, förutom tre vedeldade bastur även utomhuspool och restaurang. Entré till bastun bokas med fördel flera månader före besök. Efter att kikat på denna begivenhet och fått information om det finska bastubadandet, det ska vara rökbastu med pisk av björkris, for vi vidare till vår lunchrestaurang, Pääposti, tidigare Huvudposten centralt i staden. På vägen dit fick vi en snabb skymt av Tempelkyrkan.

Det finns otroligt många pampiga byggnader, öppna torg med ståtliga statyer och breda avenyer i Helsingfors. Vi fick nosa lite på denna vackra stad och lyssna till Finland historia tillsammans med vår guide och skickliga busschaufför.

Guiden tipsade oss om boken Finlands Historia, skriven av Henrik Meinander, Fänriks Ståls sägner, som också ger en bra bild över Finlands historia, och naturligtvis att lyssna på Sibelius' Finlandia.

Efter lunchen for vi vidare till kuststaden och världsarvsstaden Rauma för övernattnig och en gemensam sista middag med "gänget". Innan middagen hann flera av oss göra en promenad till hamnen, efter ån eller i den gamla trästaden från medeltiden. En härlig middag intogs på den mysiga restaurangen Vanhan Rauman Kellari inrymd i ett före detta skyddsrum för hästar.

Dag 3 i Finland

Olkiluoto kärnkraftverk

Olkiluoto ligger vackert beläget i skärgården på Finlands västkust nära städerna Rauma och Euråminne.

Vid vårt besök fick vi en bra genomgång av anläggningen och dess roll i den finska elmarknaden. Vi gjorde en rundtur i buss och kunde beskåda de tre aggregaten. Vi besökte också anläggningen för hanteringen av låg- och medelaktivt avfall där vi fick vandra ner i en transporttunnel till bergrummen 60 m under jord där avfallet sänks ner och förvaras.

Vi kunde också vandra runt i det förnämliga informationscentret som på ett pedagogiskt sätt visar hur kärnkraftverken fungerar och inte minst hur avfallet hanteras och slutförvaras.

Olkiluoto har tre kärnkraftsaggregat. De två första blev klara 1979-1982 och levererades av Asea Atom och är snarlika Forsmark 1 och 2. Effekten var ursprungligen på 660 MW per aggregat vilket har höjts i omgångar till 880/890 MW. De har under åren uppvisat mycket goda driftresultat. Det nya tredje aggregatet är på 1600 MW vilket är ett av världens största. Det började byggas redan 2005 men blev kraftigt försenat och fördyrat och kunde tas i kommersiell drift först i april 2023. Leverantör är franska Areva i samarbete med tyska Siemens. Leverantörerna har fått bekosta en stor del av förseningskostnaderna. Produktionen beräknas bli 13,5 TWh per år vilket motsvarar 17 % av Finlands förbrukning.

På Olkiluoto finns även avfallshanteringen för all kärnkraft i Finland, förutom avfall från Olkiluoto även från anläggningen i Lovisa. Man tillämpar samma metod som planeras i Sverige och har startat förvaringen av låg- och medelaktivt avfall. Bygget av anläggningen för förvaring av det högaktiva avfallet pågår.

Från Rauma fortsatte vi med vår chartrade buss till "storstaden" Åbo.

Åbo Slott

Vi besökte Åbo Slott där vi gjorde en intressant rundvandring med guide och fick en inlevelsefull information om slottets brokiga historia. Det grundades redan på 1200-talet för kungens ståthållare och soldater. På 1300-talet byggdes det om till en mäktig borg och på 1500-talet fick det ett slottsliknande utseende och var då huvudsäte för Gustav Vasas son Johan III som var hertig av Finland. Slottet har därefter använts till många olika ändamål och byggts om flera

gångar. Det har bland annat använts som säte för landshövdingen och hovrätten och som spannmålsmagasin och fängelse. På 1800-talet inrättades Åbo stads historiska museum i slottet. Slottet skadades svårt under andra världskriget men har reparerats omsorgsfullt. Idag används slottet huvudsakligen som museum och innehåller lokaler för representation och fester.

Åbo Domkyrka

Vi gjorde även med ett besök i den mäktiga domkyrkan i Åbo belägen på en kulle i centrum. Den byggdes i slutet av 1200-talet och är Finlands evangelisk-lutherska huvudkyrka. De många kapellen som ursprungligen var avsedda för helgonaltare har byggts om till gravkor. Det mest kända gravmonumentet är Erik XIV:s hustru Karin Månsdotters sarkofag. Kyrkan har under åren skadats av flera bränder och under andra världskriget men har successivt renoverats och byggts ut.

Avslutning

Efter besöket i domkyrkan fanns tid för promenader i centrum och en öl eller fika vid någon av utställena längs ån som flyter genom Åbo. Sedan fortsatte vår buss till färjeterminalen för incheckning och hemresa. Våra deltagare åt middag på någon av de trevliga restaurangerna på den stiliga färjan Viking Grace. Tidig fredagsmorgon vaknade vi upp till ett dimmigt Stockholm men efter någon timme hade solen skrämt bort dimman och det blev en fantastisk sensommardag.

Trevliga middagar

Tack

Först vill vi tacka Finland och Helsingfors för det fantastiska sensommarvärdet med sol och skön temperatur. Stort tack till Fingrid och Asta Sihvonen-Punkka med personal för den intressanta presentationen av energisituationen i Finland och de utmaningar man står inför. Stort tack också till guiden Hanna-Leena Halsas som inlevelsefullt berättade om Finlands historia och visade oss runt i Helsingfors sevärdheter. Tack även till TVO (Olkiluoto) som gav oss en fin bild av Kärnkraftverket som numera har tre reaktorer varav det senaste är ett av de största i världen och också har anläggningar för lagring av kärnkraftavfall.

Men allra mest ett stort tack till våra deltagare som hela tiden var mycket intresserade och på bästa humör även då vi hade ett mindre vattenläckage i bussen.

Deltagare:

Hélène Blomberg

Åke Tegin

Anders Bodén

Marie-Louise Djursing

Dag Djursing

Britt-Louise Gustafsson

Veine Gustafsson

Cecilia Hellner

Kåre Jansson

Ingrid Jacobsson

Lars Jacobsson

Margareta Svensson

Mats Johansson

Ludmilla Lundberg

Gunnar Lundberg

Anita Nilsson

Per Olof Nilsson

Anette Nilsson

Sverker Nilsson

Marie Nylin

Hans Alexandersson

Margareta Sjögren Olsson

Stefan Olsson

Åsa Högnäs Bredell

Inge Pierre

Sofie Tunbrant

Text:

Hélène Blomberg och Per Olof Nilsson

Bilder:

Hélène Blomberg, Per Olof Nilsson, Mats Johansson och Veine Gustafsson